

Praha 19.8.2005

39

Primární péče v roce 2004

Primary medical care in 2004

Souhrn

Praktičtí lékaři (pro děti, dorost, dospělé, ženy a zubní lékaři) představují 52 % ze všech lékařů ambulantní péče. Zajištění obyvatelstva primární péčí se dlouhodobě nemění. Po zavedení kapitační platby za registrovaného pacienta se návštěvnost pediatriů ustálila na zhruba 7x za rok, u praktického lékaře pro dospělé na 6x za rok.

Na 1 pediatra připadá v ČR v průměru méně než 1 000 registrovaných, na 1 lékaře pro dospělé méně než 1 600 registrovaných. Průměrný počet registrovaných žen na 1 gynekologa je nižší než 3 300, ve stomatologické primární péči připadá na 1 zubního lékaře zhruba 1 700 obyvatel.

Za posledních 15 let se výrazně zhoršilo věkové složení praktických lékařů.

Summary

Providers of primary medical care (general practitioners for adults, children and adolescents, practical gynaecologists and dentists) represent 52 % of all physicians in out-patient care. Provision of primary care is stable in long terms. After implementation of per capita payments (per registered patients) the numbers of annual per capita consultations of paediatrists stabilised at about 7, consultations of GP for adults at about 6.

Per 1 paediatrist there are less than 1 000 registered patients, per 1 GP for adults less than 1600, per 1 gynaecologist less than 3 000 registered women and per 1 practical dentist around 1700 inhabitants.

The age structure of general practitioners deteriorated in recent 15 years.

Ke konci roku pracovalo v primární ambulantní péči celkem 14 551 lékařů¹ (přepočtený počet) (praktičtí lékaři pro dospělé - 5 168, pro děti a dorost - 2 169, pro ženy - 1 227, praktičtí zubní lékaři - 5 988). Na celkovém počtu ambulantních lékařů se lékaři primární péče podílejí 52 %. Od roku 1990 podíl primární péče na celkové ambulantní péči klesá ve prospěch ambulantních specialistů, ale zabezpečení primární péče (měřeno počtem registrovaných na 1 úvazek lékaře) se téměř nemění.

Rok	Praktičtí lékaři v % (pro děti, dorost, dospělé, ženy a zubní)	Ambulantní specialisté v %
1990	70,4	29,6
1995	60,3	39,7
2000	54,6	45,4
2003	52,8	47,2
2004	52,3	47,7

¹ Údaje o počtu lékařů v primární péči jsou čerpány z Registru zdravotnických zařízení (bez smluvních lékařů)

Praktičtí lékaři pro dospělé

- Na 1 úvazek lékaře připadá v průměru 1 560 registrovaných pacientů.
- V roce 2004 bylo praktickými lékaři pro dospělé provedeno téměř 50 tisíc vyšetření, ošetření, z toho 4,5 % preventivních.
- Každý z registrovaných pacientů navštívil svého praktického lékaře více než 6x za rok (vč. žádostí o recept a telefonních konzultací).
- Na 1 lékaře připadalo v průměru za den 44 vyšetření, ošetření (zhruba 10 minut na jednoho pacienta).
- Z celkového počtu PL pro dospělé je 60 % žen.
- Ve věku do 45 let je 22,2 % praktických lékařů pro dospělé, ve věku 60 let a více 18,4 %.
- Téměř 93 % PL pro dospělé poskytuje pacientům péči v soukromých ordinacích.

Nejhustší síť ordinací primární péče o dospělé (tj. nejnižší počet registrovaných na 1 úvazek lékaře) je v Hl. m. Praze, Olomouckém a Plzeňském kraji. Praha vykazuje i nejvyšší počet ošetření na 1 registrovaného a nejvyšší počet ošetření na 1 lékaře a den. Jednou z možných příčin je snadná dostupnost specializované ambulantní péče v hlavním městě, kde se nachází pět fakultních nemocnic.

Nejvyšší počet registrovaných na 1 PL pro dospělé vykazuje Karlovarský kraj, návštěvnost v ordinacích PL však není vysoká. Počet ošetření za rok na 1 pacienta je v tomto kraji jen o málo vyšší, než v Praze, počet ošetření na 1 lékaře a den je jen mírně nad republikovým průměrem.

Zajištěním primární péče o dospělé se jednotlivé kraje příliš neliší, rozdíl mezi maximálním a minimálním počtem registrovaných na 1 lékaře v krajích je 412.

Praktičtí lékaři pro děti a dorost

- Na 1 úvazek lékaře připadá v průměru 960 registrovaných pacientů ve věku 0 - 19 let.
- Celkem bylo PL pro děti a dorost provedeno 14 milionů 300 tisíc vyšetření, ošetření, z toho téměř 22 % preventivních.
- Každý z registrovaných pacientů navštívil svého registrujícího lékaře 7x za rok (vč. žádostí o recept a telefonních konzultací).
- Na 1 lékaře připadalo v průměru za den 30 vyšetření, ošetření (zhruba 15 minut na jednoho pacienta).
- Z celkového počtu PL pro děti a dorost je 86 % žen.
- Ve věku do 45 let je 20,8 % PL pro děti a dorost, ve věku 60 let a více téměř 14,8 %.
- Primární péče o děti a dorost je již z více než 98 % zprivatizována.

Také v zajištění primární péče o děti a dorost nejsou mezi kraji větší rozdíly. Maximální a minimální počet registrovaných na 1 lékaře v krajích se liší jen o 267. Nejvyšší síť ordinací primární pediatrické péče vykazuje opět Hl. m. Praha (782 registrovaných na 1 lékaře), na 2. místě je Zlínský kraj (851). Naopak více než 1 000 registrovaných na 1 lékaře připadá v kraji Vysočina, Moravskoslezském a Ústeckém.

Poté, co byla zavedena u PL pro děti, dorost a dospělé kapitační platba (r. 1997), návštěvnost v ordinacích, klesá. U pediatriů se na tom podílí i nepříznivý populační vývoj.

Praktičtí lékaři gynekologové

- Na 1 úvazek lékaře připadá v průměru 3 290 registrovaných pacientek.
- Celkem bylo PL pro ženy provedeno více než 9 milionů 500 tisíc vyšetření, ošetření, z toho téměř 23 % preventivních.
- Každá z registrovaných pacientek navštívila svého registrujícího lékaře 2,3x za rok.
- Na 1 lékaře připadalo v průměru za den 35 vyšetření, ošetření (necelých 15 minut na jednu pacientku).
- Z celkového počtu PL pro ženy je 44 % žen.
- Ve věku do 45 let je 24,1 % , PL gynekologů, ve věku 60 let a více 21,3 %.
- Primární gynekologická péče je již z více než 97 % zprivatizována.

Primární gynekologická péče vykazuje (na rozdíl od péče o děti, dorost a dospělé) výrazné mezikrajské rozdíly. Zatímco v Praze, kde je síť gynekologických ordinací nejhustší, připadá v průměru na 1 úvazek gynekologa 2 504 registrovaných pacientek, v Královéhradeckém kraji je to téměř o 1 600 více. Královéhradecký a Pardubický kraj vykazují jako jediní více než 4 000 registrovaných na 1 lékaře. Tomu logicky odpovídá i nejvyšší počet ošetření na 1 lékaře a den (41). Méně než 30 vyšetření na 1 lékaře a den vykazuje jen Hl. m. Praha (28,4).

Počet gynekologických ošetření, vyšetření na 1 registrovanou pacientku se pohybuje v krajích v intervalu 2,0 (Zlínský kraj) až 2,6 (Olomoucký kraj).

Praktičtí zubní lékaři

- Na 1 úvazek lékaře připadá v průměru 1 725 obyvatel.
- Celkem bylo zubními lékaři provedeno 19 milionů 194 tisíc vyšetření, ošetření, z toho více než 40 % preventivních.
- Každý z obyvatel ČR navštívil svého registrujícího lékaře 1,9x za rok (což neodpovídá ani VZP doporučené frekvenci preventivních prohlídek).
- Na 1 lékaře připadalo v průměru za den 14,7 vyšetření, ošetření (zhruba 30 minut na jednoho pacienta).
- Z celkového počtu praktických zubních lékařů je 67 % žen.
- Ve věku do 45 let je 25,7 % praktických zubních lékařů, ve věku 60 let a více 11,5 %.
- Ordinance zubních lékařů jsou z více než 98 % soukromé.

Také zajištění stomatologické péče vykazuje výraznější rozdíly mezi kraji i když ne tak výrazné jako péče gynekologická. Rozdíl mezi maximálním (Středočeský kraj) a minimálním počtem obyvatel na 1 úvazek lékaře (Hl. m. Praha) je 1 038. Obyvatelstvo Středočeského kraje (zejména z okresů sousedících s hlavním městem) je však často registrováno u pražských zubních lékařů. Více než 2 000 obyvatel na 1 registrujícího zubního lékaře vykazuje s výjimkou Středočeského kraje jen Ústecký kraj.

Závěr

Zajištění primární péče o děti, dorost a dospělé je v České republice rovnoměrné a dlouhodobě stabilní, naopak gynekologická a stomatologická péče vykazuje výrazné mezikrajové rozdíly.

Věkové složení lékařů primární péče se od roku 1990 zhoršuje, nejnepříznivější situace je v primární péči o ženy.

Ve všech typech primární péče vykazuje nejhustší síť ordinací Hl. m. Praha. Nejnižší zabezpečení gynekologické primární péče odpovídá dlouhodobě Královéhradeckému a Pardubickému kraji, primární zubní péče Ústeckému kraji.

Vypracovala: Mgr. Jana Tvrdá

Praktičtí lékaři pro dospělé - rok 2004

Kraj / okres	Lékaři (přepočtený počet)	Počet ošetření na 1 lékaře a 1 den	Počet ošetření na 1 egistr. pacienta	Počet registr. pacientů na 1 lékaře
Hl. město Praha	704,74	33,9	5,3	1 396,7
Středočeský	539,17	45,3	6,1	1 628,5
Jihočeský	324,46	45,6	6,6	1 529,3
Plzeňský	300,51	41,1	6,1	1 488,4
Karlovarský	135,05	45,3	5,5	1 809,0
Ústecký	370,96	47,8	6,3	1 679,2
Liberecký	207,04	47,8	6,4	1 647,3
Královéhradecký	271,93	48,5	6,7	1 592,6
Pardubický	238,55	47,3	6,4	1 627,1
Vysočina	230,94	47,7	6,2	1 695,8
Jihomoravský	601,92	46,1	6,7	1 523,4
Olomoucký	341,60	42,2	6,5	1 427,0
Zlínský	299,59	48,2	6,9	1 542,6
Moravskoslezský	601,38	43,5	6,0	1 589,3
ČR	5 167,84	44,0	6,2	1 557,4

Rezorty celkem

Preventivní prohlídky	
absolutně	v % z celku
296 533	5,7
244 253	4,6
132 059	4,1
117 913	4,4
55 927	4,2
194 193	5,0
96 153	4,5
112 176	3,9
101 881	4,1
99 004	4,2
224 768	3,8
162 747	5,1
123 961	4,0
256 320	4,5
2 217 888	4,5

Praktičtí lékaři pro děti a dorost - rok 2004

Kraj / okres	Lékaři (přepočtený počet)	Počet ošetření na 1 lékaře a 1 den	Počet ošetření na 1 egistr. pacienta	Počet registr. pacientů na 1 lékaře
Hl. město Praha	250,37	24,7	6,9	782,3
Středočeský	240,25	29,7	6,9	948,6
Jihočeský	138,42	31,2	7,4	927,6
Plzeňský	109,83	30,0	6,8	971,0
Karlovarský	63,32	30,8	7,0	974,6
Ústecký	173,76	32,4	7,0	1 021,0
Liberecký	92,21	31,2	6,9	987,2
Královéhradecký	121,73	28,4	6,7	930,2
Pardubický	105,19	30,5	6,9	980,2
Vysočina	108,20	31,0	6,6	1 026,3
Jihomoravský	241,11	31,4	7,4	933,1
Olomoucký	140,61	30,5	7,0	959,2
Zlínský	119,81	25,4	6,6	851,4
Moravskoslezský	264,27	32,2	6,8	1 049,1
ČR	2 169,08	30,1	6,9	955,1

Rezorty celkem

Preventivní prohlídky	
absolutně	v % z celku
331 383	23,3
361 062	23,1
177 850	18,8
160 341	22,0
91 323	21,3
281 383	22,7
128 492	20,9
165 618	22,0
139 941	19,8
159 582	22,0
334 751	20,6
187 653	19,9
180 065	23,0
375 234	20,5
3 074 678	21,5

Relace počítány jen na úvazky lékařů, kteří odevzdali v roce 2004 výkaz o činnosti

Po odečtení průměrné dovolené a pracovní neschopnosti počítáno s 220 pracovními dny v roce

Praktičtí lékaři gynekologové - rok 2004

Kraj / okres	Lékaři (přepočtený počet)	Počet ošetření na 1 lékaře a 1 den	Počet ošetření na 1 egistr. pacienta	Počet registr. pacientů na 1 lékaře
Hl. město Praha	220,00	28,4	2,5	2 504,2
Středočeský	114,47	35,9	2,2	3 529,9
Jihočeský	75,59	38,2	2,5	3 295,5
Plzeňský	62,52	36,8	2,3	3 510,9
Karlovarský	37,42	32,5	2,1	3 412,6
Ústecký	100,69	36,4	2,4	3 357,8
Liberecký	42,90	38,3	2,3	3 611,6
Královéhradecký	55,29	40,5	2,2	4 088,3
Pardubický	43,53	41,5	2,3	4 033,2
Vysočina	49,90	38,3	2,3	3 613,9
Jihomoravský	130,84	34,0	2,4	3 105,7
Olomoucký	82,99	35,5	2,6	3 036,6
Zlínský	58,24	35,9	2,0	3 866,1
Moravskoslezský	152,35	35,4	2,3	3 452,8
ČR	1 226,73	35,0	2,3	3 290,6

Rezorty celkem

Preventivní prohlídky	
absolutně	v % z celku
326 018	23,7
225 853	24,6
154 390	24,1
114 261	22,5
63 555	23,8
182 118	21,9
94 949	26,2
105 108	21,4
104 117	25,2
105 852	26,6
204 085	20,7
134 537	20,6
113 323	24,6
247 456	20,6
2 175 622	22,9

Praktičtí zubní lékaři - rok 2004

Kraj / okres	Lékaři (přepočtený počet)	Počet ošetření na 1 lékaře a 1 den	Počet ošetření na 1 egistr. pacienta	Počet registr. pacientů na 1 lékaře
Hl. město Praha	1 006,29	11,9	2,2	1 187,4
Středočeský	513,46	15,6	1,5	2 225,0
Jihočeský	360,25	15,4	2,0	1 739,2
Plzeňský	364,13	14,7	2,1	1 510,6
Karlovarský	157,84	14,7	1,6	1 967,1
Ústecký	390,48	16,9	1,7	2 124,5
Liberecký	226,41	15,9	1,8	1 942,5
Královéhradecký	330,31	14,6	2,0	1 648,0
Pardubický	277,67	15,4	1,9	1 819,1
Vysočina	269,93	17,0	2,0	1 903,0
Jihomoravský	664,46	14,7	1,8	1 770,7
Olomoucký	379,34	14,8	2,0	1 663,8
Zlínský	360,37	14,0	1,9	1 642,8
Moravskoslezský	686,81	15,3	1,8	1 840,0
ČR	5 987,75	14,7	1,9	1 724,6

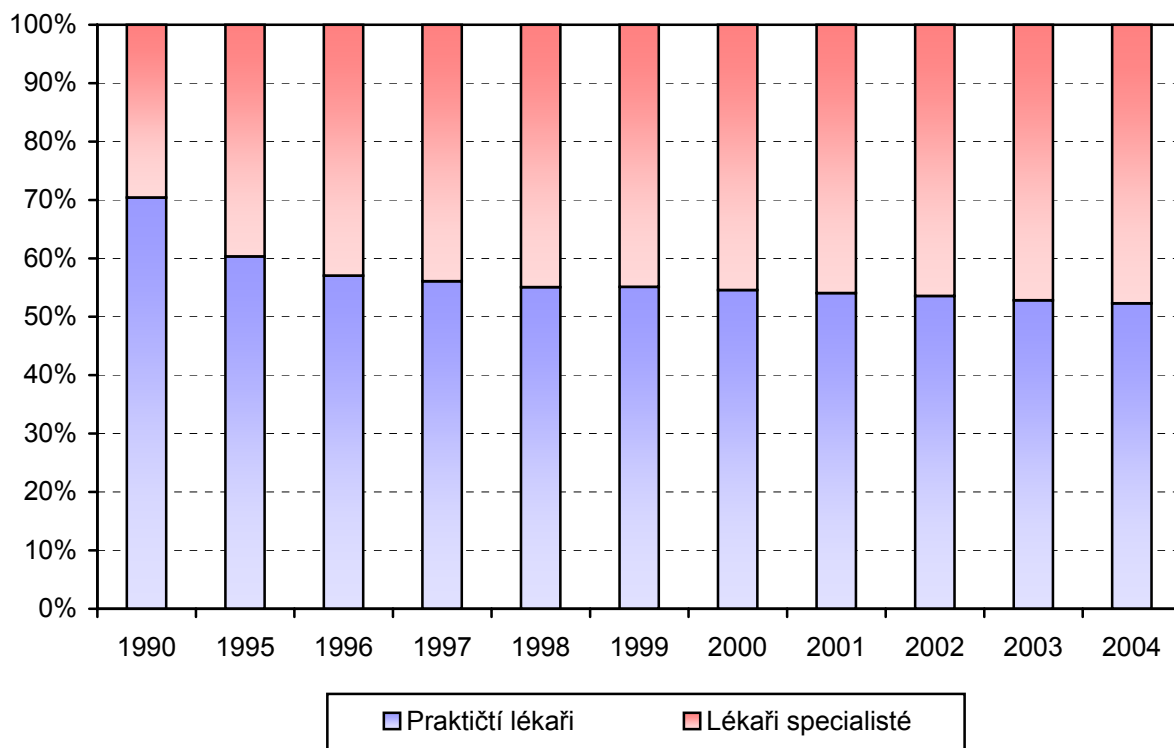
Rezorty celkem

Preventivní prohlídky	
absolutně	v % z celku
973 855	37,7
723 639	41,1
513 776	42,0
396 857	33,7
186 522	37,2
561 814	39,1
313 056	40,5
425 999	39,9
394 576	41,8
408 044	40,1
801 785	39,0
543 094	43,7
485 066	43,6
989 329	42,9
7 717 412	40,2

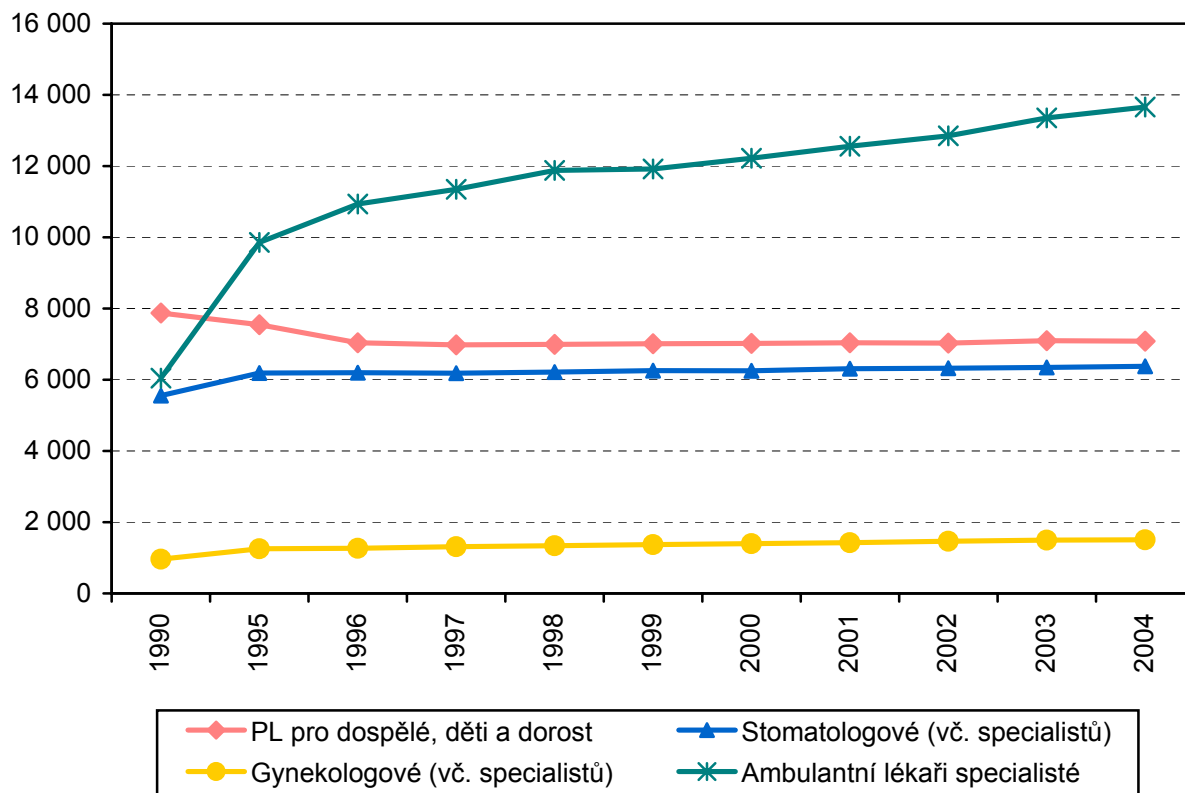
Relace počítány jen na úvazky lékařů, kteří odevzdali v roce 2004 výkaz o činnosti

Po odečtení průměrné dovolené a pracovní neschopnosti počítáno s 220 pracovními dny v roce

Podíl praktických lékařů na celkové ambulanci péči v ČR v letech 1990 - 2004

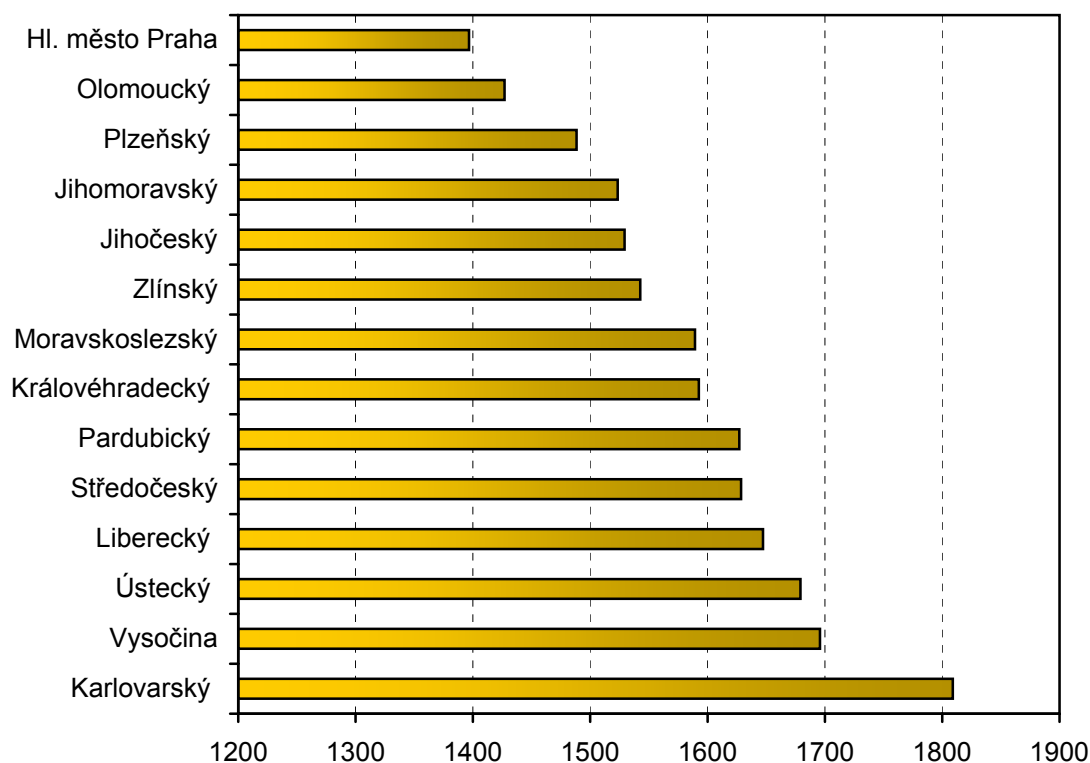

Vývoj počtu lékařů ambulanci primární péče a ambulantních specialistů (rezort zdravotnictví)

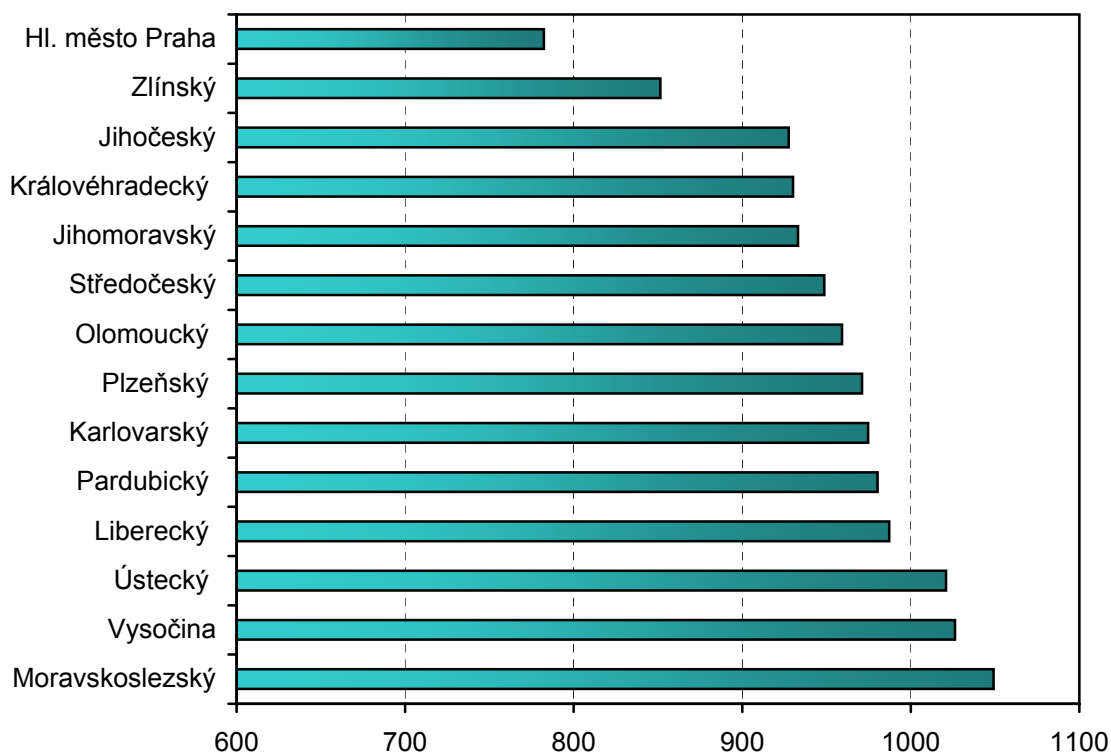

Zajištění primární péče v ČR v roce 2004 (rezorty celkem)

Praktičtí lékaři pro dospělé Počet registrovaných pacientů na 1 lékaře

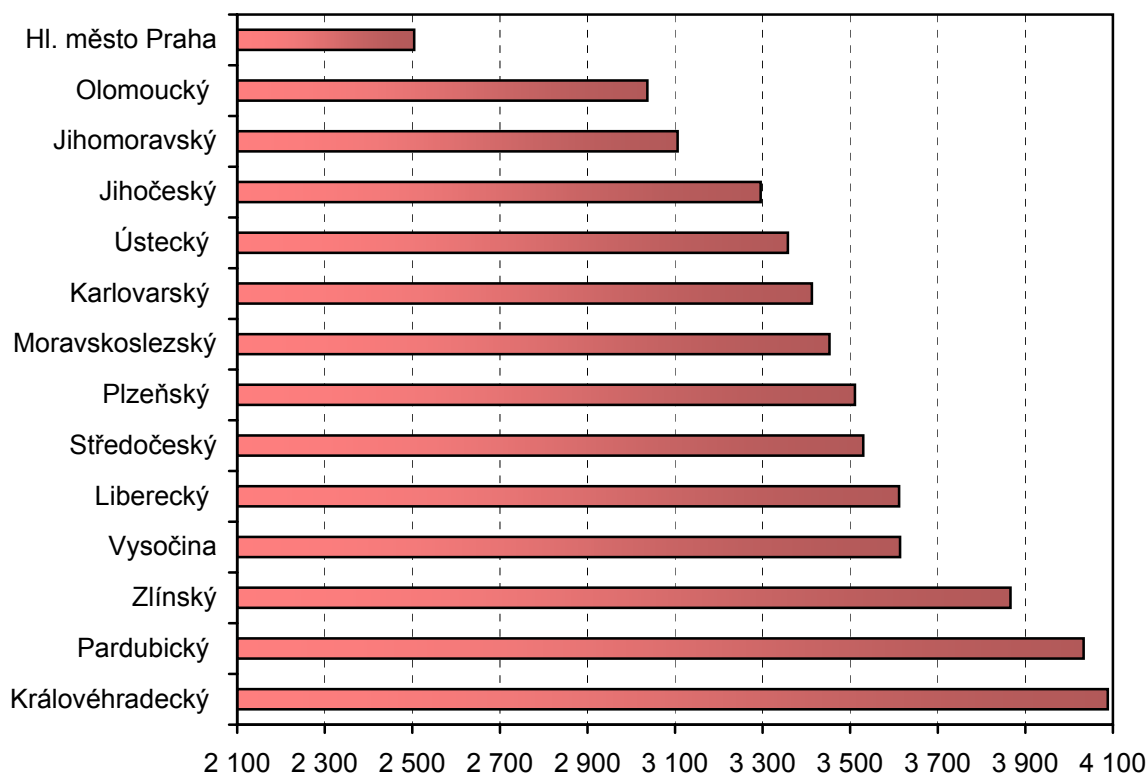
Praktičtí lékaři pro děti a dorost Počet registrovaných pacientů na 1 lékaře

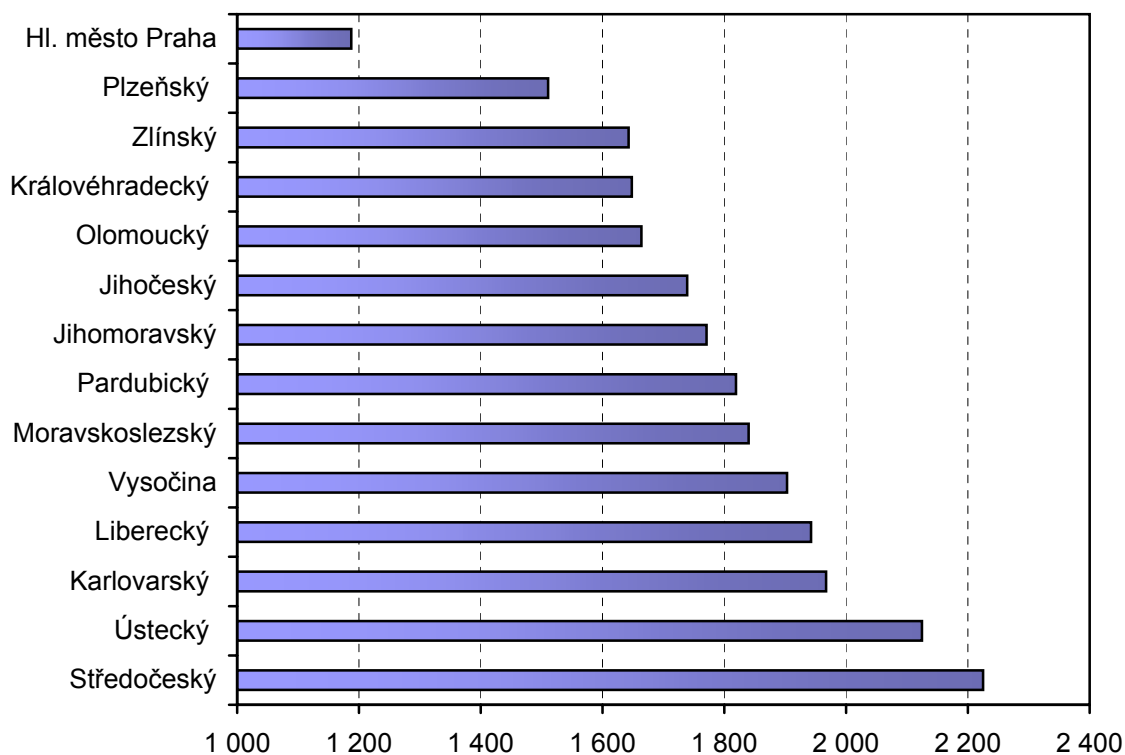

Zajištění primární péče v ČR v roce 2004 (rezorty celkem)

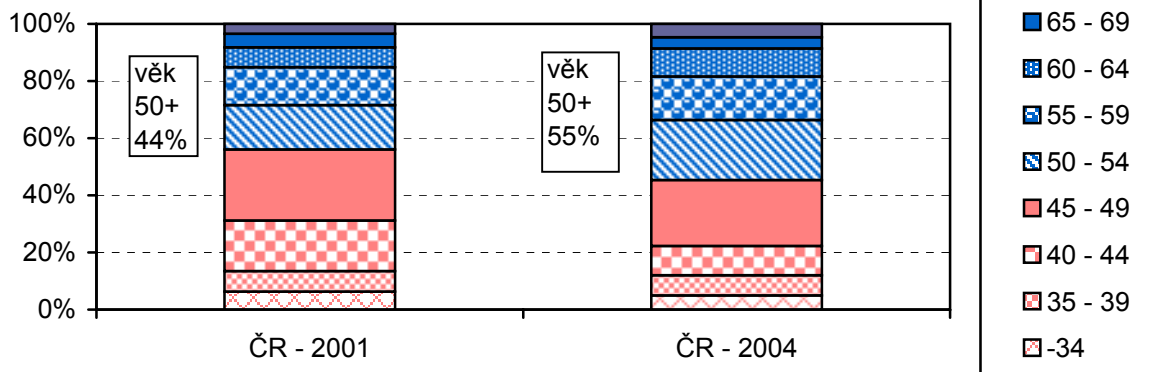
Praktičtí lékaři gynekologové Počet registrovaných pacientů na 1 lékaře

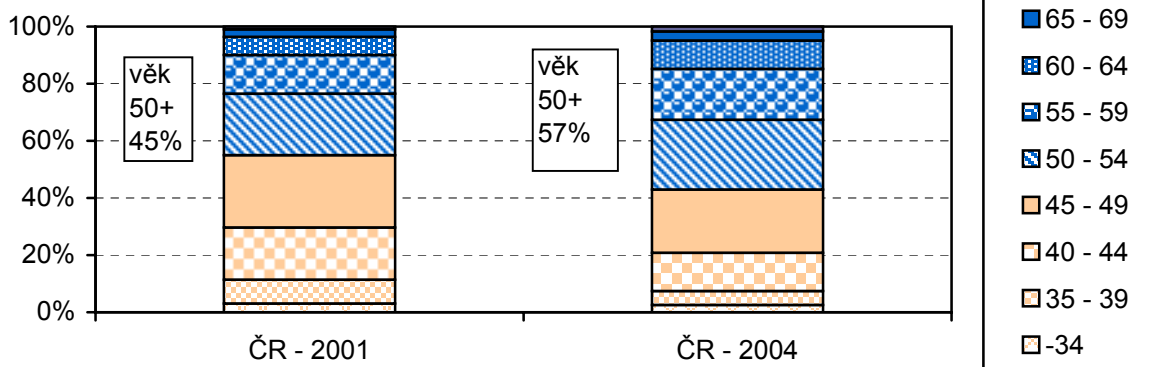
Praktičtí zubní lékaři Počet registrovaných pacientů na 1 lékaře

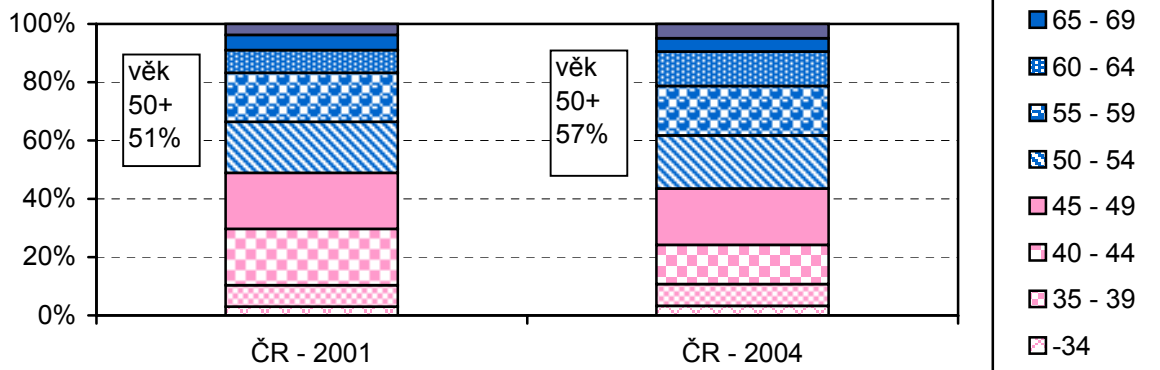
Věkové složení praktických lékařů pro dospělé

Věkové složení praktických lékařů pro děti a dorost

Věkové složení praktických lékařů gynekologů

Věkové složení praktických zubních lékařů

